

C/2023/1354

1.12.2023

STANOVISKO EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

ze dne 4. října 2023

k transparentnosti a integritě činností v oblasti environmentálního, sociálního a správního (ESG)
ratingu

(CON/2023/30)

(C/2023/1354)

Úvod a právní základ

Dne 13. června 2023 zveřejnila Evropská komise návrh nařízení o transparentnosti a integritě činností v oblasti environmentálního, sociálního a správního (ESG) ratingu ⁽¹⁾ (dále jen „navrhované nařízení“).

Evropská centrální banka (ECB) se rozhodla vydat k navrhovanému nařízení stanovisko z vlastního podnětu. Pravomoc ECB zaujmout stanovisko je založena na čl. 127 odst. 4 a čl. 282 odst. 5 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), neboť navrhované nařízení obsahuje ustanovení, která mají vliv na 1) základní úkol Evropského systému centrálních bank (ESCB) spočívající se vymezení a provádění měnové politiky Unie ve smyslu čl. 127 odst. 2 Smlouvy, 2) úkoly ECB týkající se obezřetnostního dohledu nad úvěrovými institucemi ve smyslu čl. 127 odst. 6 Smlouvy, a 3) příspěvek ESCB k řádnému provádění opatření, která přijímají příslušné orgány v oblasti stability finančního systému ve smyslu čl. 127 odst. 5 Smlouvy.

V souladu s čl. 17.5 první větou jednacího řádu Evropské centrální banky přijala toto stanovisko Rada guvernérů.

1. Obecné připomínky

1.1. ECB vítá navrhované nařízení, které zavádí společný regulační přístup k posílení přiměřenosti, integrity, transparentnosti, odpovědnosti, řádné správy a nezávislosti činností v oblasti ratingu ESG, což přispěje k transparentnosti a kvalitě ratingů ESG. ECB důrazně podporuje cíl navrhovaného nařízení, kterým je přispět k hladkému fungování vnitřního trhu a zároveň dosáhnout vysoké úrovně ochrany spotřebitelů a investorů a zabránit lakování nazeleno (greenwashingu) a dalším druhům misinformací, a to zavedením požadavků na transparentnost týkajících se ratingů ESG a pravidel pro organizaci a chování poskytovatelů ratingu ESG ⁽²⁾.

1.2. Navrhované nařízení je nedílnou součástí širší strategie Komise v oblasti udržitelného financování ⁽³⁾. Dosažení cílů stanovených v Zelené dohodě pro Evropu ⁽⁴⁾ a v Pařížské dohodě ⁽⁵⁾ a zakotvených v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 („evropský právní rámec pro klima“) ⁽⁶⁾ závisí na přispění všech zúčastněných ekonomických subjektů ⁽⁷⁾ a vyžaduje značné investice, z nichž podstatná část bude muset pocházet ze soukromého sektoru ⁽⁸⁾. Udržitelné financování a zejména navrhované nařízení mohou v tomto ohledu hrát důležitou úlohu tím, že investorům umožní identifikovat environmentálně udržitelné investice a přizpůsobit svá portfolia svým vlastním preferencím v oblasti udržitelnosti.

⁽¹⁾ COM(2023) 314 final.

⁽²⁾ Viz článek 1 navrhovaného nařízení.

⁽³⁾ Sdělení Komise o strategii financování přechodu k udržitelnému hospodářství (COM(2021) 390 final).

⁽⁴⁾ Komise zveřejnila své oznámení o „Zelené dohodě pro Evropu“ dne 11. prosince 2019, viz COM(2019) 640 final.

⁽⁵⁾ Pařížská dohoda přijatá v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (Úř. věst. L 282, 19.10.2016, s. 4).

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 (evropský právní rámec pro klima) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁽⁷⁾ Sdělení Komise o strategii financování přechodu k udržitelnému hospodářství (COM(2021) 390 final).

⁽⁸⁾ Viz rovněž důvodová zpráva k navrhovanému nařízení.

- 1.3. Očekává se, že navrhované nařízení výše uvedenými cestami přispěje k dalšímu rozvoji integrovaného, hlubokého a likvidního trhu Unie se zeleným kapitálem, a tím obecněji podpoří unii kapitálových trhů ⁽⁹⁾. Budování vyspělých a integrovaných unijních zelených kapitálových trhů bude vyžadovat úsilí o posílení kapitálových trhů, včetně větší harmonizace dohledu a ochrany investorů. V tomto ohledu ECB vítá skutečnost, že dohledem nad poskytovateli ratingu ESG bude pověřen Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA).

2. Význam navrhovaného nařízení pro cíle a úkoly ECB a Eurosystemu

Otázky související s udržitelností, a zejména změna klimatu, mohou ovlivnit způsob, jakým centrální banky plní své mandáty ⁽¹⁰⁾, zejména vzhledem k jejich významu pro měnovou politiku, finanční stabilitu a obezřetnostní dohled nad úvěrovými institucemi.

2.1. Význam pro měnovou politiku

- 2.1.1. Změna klimatu a přechod na udržitelnější ekonomiku ovlivňují výhled cenové stability, která je prvořadým cílem ESCB, a to svým dopadem na makroekonomické ukazatele, jako je inflace, produkt, zaměstnanost, úrokové sazby, investice a produktivita, finanční stabilita a transmise měnové politiky ⁽¹¹⁾. Fyzická rizika a přechodná rizika spojená se změnou klimatu mohou mít mimo jiné dopad na oceňování a úvěruschopnost podniků s dominovým efektem na úvěrové instituce a finanční systém ⁽¹²⁾. Přestože se stále vyvíjejí metodiky pro posouzení rozsahu rizik spojených s klimatem pro banky a finanční stabilitu, dostupné odhady naznačují, že dopad těchto rizik bude pravděpodobně významný ⁽¹³⁾. To by zase mohlo ovlivnit transmise měnové politiky, například ztrátou hodnoty aktiv a náhlým přeceněním finančních rizik souvisejících s klimatem. Kromě toho, pokud jde o bankovní sektor, může být snížena hodnota zajištění a mohou vzniknout úvěrové ztráty, což by mohlo narušit kapitálovou a likviditní pozici úvěrových institucí a dalších finančních zprostředkovatelů, čímž by se oslabila jejich schopnost směřovat finanční prostředky do reálné ekonomiky. Síť centrálních bank a orgánů dohledu pro ekologizaci finančního systému (NGFS) proto doporučuje, aby centrální banky zvážily možné dopady změny klimatu na hospodářství. NGFS tvrdí, že tyto účinky mohou být relevantní pro měnovou politiku, i když se projeví až nad rámec běžného střednědobého horizontu měnové politiky ⁽¹⁴⁾.

- 2.1.2. Kromě toho musí Eurosystem při plnění svého cíle udržovat cenovou stabilitu a při plnění svého úkolu definovat a provádět měnovou politiku Unie dodržovat požadavek stanovený v čl. 18.1 druhé odrážce statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „statut ESCB“), aby úvěry byly dostatečně zajištěny. Podobné aspekty řízení rizik se vztahují na přímé nákupy pohledávek a obchodovatelných cenných papírů prováděné podle čl. 18.1 první odrážky statutu ESCB. Eurosystem by proto měl při svých operacích měnové

⁽⁹⁾ Viz „Towards a green capital markets Union for Europe“, projev prezidentky ECB Christine Lagardeové na konferenci Komise na vysoké úrovni o návrhu směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, Frankfurt nad Mohanem, 6. května 2021, k dispozici na internetových stránkách ECB www.ecb.europa.eu

⁽¹⁰⁾ Viz odstavec 2.4 stanoviska Evropské centrální banky CON/2021/12 ze dne 19. března 2021 o mandátu a úkolech Magyar Nemzeti Bank týkajících se environmentální udržitelnosti a odstavec 2 stanoviska Evropské centrální banky CON/2021/27 ze dne 7. září 2021 k návrhu směrnice, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a nařízení (EU) č. 537/2014, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (Úř. věst. C 446, 3.11.2021, s. 2). Všechna stanoviska ECB jsou k dispozici na internetových stránkách EUR-Lex.

⁽¹¹⁾ Viz tisková zpráva „ECB představila akční plán začlenění aspektů změny klimatu do své měnověpolitické strategie“ ze dne 8. července 2021, která je k dispozici na internetových stránkách ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽¹²⁾ Viz „Climate-related risks to financial stability“, Special Feature in ECB Financial Stability Review, květen 2021, k dispozici na internetových stránkách ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽¹³⁾ Viz odstavec 2.4 stanoviska CON/2021/12; odstavec 2.2 stanoviska Evropské centrální banky CON/2021/22 ze dne 11. června 2021 k regulaci nesouladu splatností ve forintech u úvěrových institucí; a Isabel Schnabel, „Never waste a crisis: COVID-19, climate change and monetary policy“, virtuální kulatý stůl na téma „Sustainable Crisis Responses in Europe“, INSPIRE Research Network, 17. července 2020, k dispozici na internetových stránkách ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽¹⁴⁾ Viz odstavec 2.4 stanoviska CON/2021/12; a strana 3 dokumentu „Climate change and monetary policy: initial takeaways“, červen 2020, k dispozici na internetových stránkách sítě centrálních bank a orgánů dohledu pro ekologizaci finančního systému na adrese www.ngfs.net

politiky usilovat o předcházení ztrátám a měl by zajistit odpovídající ochranu své rozvahy před riziky, mimo jiné prostřednictvím svého rámce pro kontrolu rizik. Eurosystém proto musí identifikovat, sledovat a zmírňovat rizika, včetně finančních rizik souvisejících se změnou klimatu, která jsou spojena se zajištěním, jež přijímá při svých úvěrových operacích na poskytnutí likvidity, a s držbou aktiv nakoupených v rámci přímých transakcí. Tato rizika mohou ovlivnit hodnotu aktiv, jež centrální banky přijaly jako zajištění nebo jež drží ve svých přímých portfoliích pro účely měnové politiky. Potřeba řídit tato rizika je navíc důležitá i pro portfolio Eurosystému nevztahující se k měnové politice.

2.1.3. Podle čl. 127 odst. 1 a čl. 282 odst. 2 SFEU a jak je uvedeno v článku 2 statutu ESCB, musí Eurosystém, aniž je dotčen cíl cenové stability, podporovat obecné hospodářské politiky v Unii se záměrem přispět k dosahování cílů Unie, jak jsou vymezeny v článku 3 Smlouvy o Evropské unii. Mezi tyto cíle patří vysoká úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Evropský právní rámec pro klima stanoví závazný cíl klimatické neutrality v Unii do roku 2050 v zájmu dosažení dlouhodobého teplotního cíle stanoveného v Pařížské dohodě. Vzhledem k tomu, že se evropský právní rámec pro klima dotýká všech myslitelných aspektů hospodářské politiky Unie, je součástí obecných hospodářských politik Unie, které má ECB podporovat.

2.1.4. S ohledem na výše uvedené, jak je uvedeno v přezkumu strategie měnové politiky Rady guvernérů a doprovodném akčním plánu týkajícím se klimatu, který byl zveřejněn dne 8. července 2021 ⁽¹⁵⁾, si ECB při úpravě svých nástrojů měnové politiky zvolí takové nastavení, které nejlépe podporuje obecné hospodářské politiky v Unii, za předpokladu, že dvě nastavení stanoveného nástroje budou stejně příznivá a nepoškozuji cenovou stabilitu.

2.1.5. V tomto ohledu je pravděpodobné, že zavedení regulačních norem k zajištění transparentních a vysoce kvalitních ratingů ESG urychlí zlepšení kvality environmentálních informací a údajů v obecnějším smyslu. Tento vývoj by následně posílil schopnost Eurosystému začlenit otázky změny klimatu do vymezení a provádění měnové politiky.

2.2. Uplatňování navrhovaného nařízení na centrální banky

2.2.1. 15. bod odůvodnění navrhovaného nařízení stanoví, že pravidla pro poskytovatele ratingu ESG by se neměla vztahovat na ratingy ESG vypracované evropskými nebo vnitrostátními orgány a centrálními bankami. Hmotněprávní ustanovení, jež stanoví výjimku, stanoví, že navrhované nařízení se nevztahuje na ratingy ESG vypracované centrálními bankami, které splňují všechny tyto podmínky: a) nejsou placeny hodnocenou jednotkou; b) neověřejňují se; c) jsou poskytovány v souladu se zásadami, standardy a postupy zajišťujícími přiměřenost, integritu a nezávislost činností v oblasti ratingu, jak stanoví toto nařízení, a d) nevztahují se na finanční nástroje vydané příslušnými členskými státy těchto centrálních bank ⁽¹⁶⁾.

2.2.2. ECB vítá zahrnutí vynětí centrálních bank z oblasti působnosti navrhovaného nařízení, neboť to může podpořit opatření Eurosystému zaměřená na začlenění aspektů změny klimatu do provádění jeho měnové politiky, a zejména do jeho rámce zajištění pro úvěrové operace na poskytování likvidity ⁽¹⁷⁾. To je obzvláště důležité v současné situaci, kdy dostupnost, transparentnost a kvalita ratingů ESG vytvořených komerčními poskytovateli

⁽¹⁵⁾ K dispozici na internetových stránkách ECB www.ecb.europa.eu

⁽¹⁶⁾ Viz čl. 2 odst. 2 bod i) navrhovaného nařízení.

⁽¹⁷⁾ Viz tisková zpráva ze dne 4. července 2022 s názvem „ECB představila akční plán začlenění aspektů změny klimatu do své měnověpolitické strategie“, která je k dispozici na internetových stránkách ECB na adrese www.ecb.europa.eu

ratingů ESG zatím není pro účely použití centrálními bankami dostatečná. Proto je alespoň dočasně nezbytné, aby centrální banky byly schopny vypracovat a uplatňovat vlastní metodiky hodnocení některých aspektů ESG faktorů, zejména klimatických, které jsou přizpůsobeny potřebám Eurosystemu při sledování jeho cílů měnové politiky a které jsou pro tento účel vhodné.

2.2.3. Tyto metodiky mohou být relevantní pro úvěrové operace Eurosystemu na poskytování likvidity. Jak bylo uvedeno výše, tyto operace jsou nedílnou součástí rámce měnové politiky Eurosystemu a musí být zajištěny „dostatečným zajištěním“ v souladu s článkem 18.1 statutu ESCB s cílem chránit Eurosystem před finančními ztrátami souvisejícími s rizikem protistrany⁽¹⁸⁾. Kromě toho v souladu s článkem 18.2 statutu ESCB musí ECB stanovit obecné zásady operací na volném trhu a úvěrových operací prováděných ECB nebo národními centrálními bankami včetně zásad pro vyhlášení podmínek, za nichž jsou připraveny takové operace provádět. Mezi tyto podmínky patří veřejná pravidla pro určitá opatření ke kontrole rizik, kterým podléhají způsobilá aktiva mobilizovaná jako zajištění⁽¹⁹⁾. Stejně tak jsou všechna obchodovatelná způsobilá aktiva uvedena v databázi způsobilých aktiv Eurosystemu, která je zveřejňována na internetových stránkách ECB a kterou ECB denně aktualizuje, s cílem zajistit transparentnost pro protistrany měnové politiky a zajistit provozní účinnost rámce.

2.2.4. V návaznosti na přezkum strategie měnové politiky ECB a doprovodný akční plán v oblasti klimatu, který byl zveřejněn dne 8. července 2021⁽²⁰⁾, oznámila ECB několik opatření s cílem zohlednit aspekty související s klimatem ve svém rámci zajištění pro úvěrové operace na poskytování likvidity. Tato opatření zahrnují zavedení omezení pro mobilizaci určitých aktiv vydaných subjekty s vysokou uhlíkovou stopou, jež mohou jednotlivé protistrany zastavit jako zajištění, a propojení způsobilosti zajištění s dodržováním právních předpisů Unie v oblasti udržitelného financování ze strany emitentů mobilizovaných aktiv⁽²¹⁾.

2.2.5. Tato opatření budou přijata za účelem dosažení prvořadého cíle Eurosystemu udržovat cenovou stabilitu a podporovat obecné hospodářské politiky v Unii, aniž bude dotčen cíl cenové stability. ECB chápe, že cílem navrhovaného nařízení je zavést požadavky na poskytovatele ratingů ESG působící na komerčním základě a že se toto nařízení nemá vztahovat na prováděcí opatření centrálních bank Eurosystemu v oblasti měnové politiky. Dokládá to široká výjimka pro centrální banky uvedená v 15. bodě odůvodnění navrhovaného nařízení a skutečnost, že navrhované nařízení definuje poskytovatele ratingů ESG jako právnické osoby, jejichž podnikatelská činnost zahrnuje nabízení a distribuci ratingů ESG nebo skóre, tj. na komerčním základě⁽²²⁾. Jakmile však Eurosystem zveřejní výsledek použití své metodiky pro identifikaci emitentů nebo aktiv, na něž se taková opatření vztahují, v závislosti na jejich koncepci existuje riziko, že toto zveřejnění může být vnímáno jako spadající do široké definice „ratingů ESG“, jak je stanovena v navrhovaném nařízení⁽²³⁾. V této souvislosti ECB konstatuje, že stávající rozsah navrhované výjimky pro ratingy ESG vypracované centrálními bankami se neúmyslně zdá být zbytečně úzký, a je tak v rozporu s výkonem pravomocí Eurosystemu podle Smluv.

⁽¹⁸⁾ Viz článek 18 obecných zásad Evropské centrální banky (EU) 2015/510 ze dne 19. prosince 2014 o provádění rámce měnové politiky Eurosystemu (ECB/2014/60) (Úř. věst. L 91, 2.4.2015, s. 3).

⁽¹⁹⁾ Viz zejména obecné zásady (EU) 2015/510 (ECB/2014/60) a obecné zásady Evropské centrální banky (EU) 2016/65 ze dne 18. listopadu 2015 o srážkách při ocenění uplatňovaných při provádění rámce měnové politiky Eurosystemu (ECB/2015/35) (Úř. věst. L 14, 21.1.2016, s. 30).

⁽²⁰⁾ K dispozici na internetových stránkách ECB www.ecb.europa.eu

⁽²¹⁾ Viz tisková zpráva ECB ze dne 4. července 2022 s názvem „ECB představila akční plán začlenění aspektů změny klimatu do své měnověpolitické strategie“, která je k dispozici na internetových stránkách ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽²²⁾ Viz čl. 3 odst. 4 navrhovaného nařízení.

⁽²³⁾ Čl. 3 odst. 1 navrhovaného nařízení definuje „rating ESG“ jako stanovisko, skóre nebo kombinace obojího týkající se subjektu, finančního nástroje, finančního produktu nebo profilu či vlastností určitého podniku v oblasti ESG nebo expozice vůči rizikům ESG nebo dopadu na lidi, společnost a životní prostředí, které jsou založeny na zavedené metodice a definovaném systému ratingových kategorií a které jsou poskytovány třetím osobám bez ohledu na to, zda je tento rating ESG výslovně označen jako „rating“ nebo „skóre ESG“.

- 2.2.6. Za prvé se zdá, že podmínka výjimky, která vyžaduje, aby „ratingy ESG centrálních bank“ nebyly „zveřejněny“⁽²⁴⁾, brání Eurosystému v tom, aby prostřednictvím své veřejně přístupné databáze způsobilých aktiv sdělil svým protistranám měnové politiky podmínky, za nichž je Eurosystém připraven zahájit úvěrové operace na poskytování likvidity v souladu s článkem 18.2 statutu ESCB. To v konečném důsledku rovněž brání Eurosystému provádět operace měnové politiky transparentním a účinným způsobem.
- 2.2.7. Za druhé ECB konstatuje, že opatření Eurosystému související se změnou klimatu by mohla a měla by být koncipována a poskytována způsobem slučitelným s celkovým duchem zásad, standardů a postupů, které zajišťují přiměřenost, integritu a nezávislost činností v oblasti ratingu⁽²⁵⁾, jak je stanoveno v navrhovaném nařízení⁽²⁶⁾. ECB však konstatuje, že několik ustanovení navrhovaného nařízení⁽²⁷⁾ je relevantních a vhodných pouze ve vztahu k poskytovatelům ratingů ESG, kteří působí na komerčním základě. Podmínka výjimky stanovená v navrhovaném nařízení, která vyžaduje, aby „ratingy ESG“ centrálních bank byly „poskytovány v souladu se zásadami, standardy a postupy zajišťujícími přiměřenost, integritu a nezávislost činností v oblasti ratingu“,⁽²⁸⁾ není pro centrální banky při plnění jejich úkolů stanovených právními předpisy vhodná ani relevantní.
- 2.2.8. V případě, že by Eurosystém nemohl využít výjimky z výše uvedených důvodů, mohlo by to znamenat, že část definice a provádění měnové politiky Eurosystému, zejména ta část rámce zajištění Eurosystému, jejímž cílem je řešit otázky související s klimatem, může podléhat povolení a dohledu orgánu ESMA. Vzhledem k tomu, že zajištěné úvěry a přímé nákupy Eurosystému jsou základními nástroji pro provádění měnové politiky, nebyl by takový důsledek slučitelný se zásadou nezávislosti centrální banky podle článku 130 SFEU a článku 7 statutu ESCB ani s pravomocí Eurosystému provádět měnovou politiku Unie⁽²⁹⁾.
- 2.2.9. ECB dále konstatuje, že takový důsledek by nepřispěl k dosažení cílů navrhovaného nařízení, kterými jsou posílení ochrany spotřebitelů a investorů a zabránění lakování nazeleno (greenwashing) a dalším druhům misinformací. Na rozdíl od ratingů ESG vytvořených poskytovateli ratingů ESG, kteří působí na komerčním základě, jsou opatření Eurosystému navržena tak, aby plnila své cíle vyplývající ze Smlouvy tím, že zajistí cenovou stabilitu prostřednictvím provádění měnové politiky poskytováním úvěrů proti dostatečnému zajištění, ochranou jeho rozvahy a podporou obecných hospodářských politik v Unii. Vzhledem k tomuto zásadnímu rozdílu v posouzeních výkonnosti v oblasti klimatu, jež vypracovávají centrální banky, ve srovnání s ratingy ESG, jež vypracovávají komerční poskytovatelé ratingů ESG, se ECB domnívá, že centrální banky ESCB by měly být vyňaty podobným způsobem, jako jsou vyňaty ratingy ESG vypracované všemi ostatními veřejnými orgány Unie nebo

⁽²⁴⁾ Viz čl. 2 odst. 2 bod i) písm. b) navrhovaného nařízení.

⁽²⁵⁾ Viz čl. 2 odst. 2 bod i) písm. c) navrhovaného nařízení.

⁽²⁶⁾ Viz například článek 130 SFEU a články 7 (nezávislost), 36 (zaměstnanci) a 37 (služební tajemství) statutu ESCB. Viz rovněž obecné zásady Evropské centrální banky (EU) 2021/2253 ze dne 2. listopadu 2021, kterými se stanoví zásady etického rámce Eurosystému (ECB/2021/49) (Úř. věst. L 454, 17.12.2021, s. 7), a etický rámec ECB (Úř. věst. C 204, 20.6.2015, s. 3), zejména část 0 pravidel pro zaměstnance ECB, pokud jde o etický rámec (Úř. věst. C 375, 6.11.2020, s. 25).

⁽²⁷⁾ Viz například následující ustanovení navrhovaného nařízení: Článek 15, podle kterého poskytovatelé ratingů ESG nesmějí poskytovat jiné činnosti (jako je poskytování poradenské činnosti investorům nebo podnikům, vydávání a prodej ratingů, investiční činnost, auditní činnost); čl. 23 odst. 3, který se týká dohledu orgánu ESMA, pokud jde o riziko střetu zájmů u poskytovatele ratingu ESG v důsledku vlastnické struktury, kontrolních podílů nebo činností tohoto poskytovatele ratingu ESG; a článek 25, který se týká poplatků, jež poskytovatelé ratingu ESG účtují svým klientům.

⁽²⁸⁾ Viz čl. 2 odst. 2 bod i) písm. c) navrhovaného nařízení.

⁽²⁹⁾ Viz čl. 127 odst. 1 a 2 a článek 282 SFEU.

členských států podle navrhovaného nařízení⁽³⁰⁾, jak je uvedeno v 15. bodě odůvodnění navrhovaného nařízení. Zejména se nezdá, že by existoval nějaký důvod pro to, aby se s „ratingy ESG“ vypracovanými centrálními bankami zacházelo jinak než s ratingy ESG vypracovanými veřejnými orgány Unie nebo členských států, ani pro méně příznivé zacházení s členy ESCB ve srovnání s regulovanými finančními podniky v Unii, které ratingy ESG používají pro interní účely⁽³¹⁾, přičemž oba tyto subjekty jsou zcela a bezpodmínečně vyňaty z uplatňování navrhovaného nařízení. ECB doporučuje, aby bylo navrhované nařízení odpovídajícím způsobem změněno.

2.3. Význam pro finanční stabilitu

2.3.1. ECB podporuje cíl navrhovaného nařízení, kterým je posílení spolehlivosti a srovnatelnosti ratingů ESG. Posílení spolehlivosti a srovnatelnosti ratingů ESG bude klíčové pro usnadnění účinného stanovování cen na trhu v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství, a tím i pro podporu finanční stability, a to z níže uvedených důvodů. Rovněž posílí schopnost ECB monitorovat a řešit dopad změny klimatu na finanční stabilitu.

2.3.2. Za prvé, srovnatelnost ratingů ESG u rostoucího počtu poskytovatelů je v současné době omezená. To je způsobeno několika faktory, včetně metodických rozdílů, v kontextu značně rostoucího trhu s udržitelnými finančními nástroji. Ratingy ESG mohou mít významný vliv na držbu aktiv a na výnosy z aktiv, protože mohou přímo ovlivňovat rozhodování investorů. Současný nedostatek transparentnosti brání srovnatelnosti a konzistentnímu využívání údajů ESG účastníky finančního trhu. To zase omezuje schopnost ratingů ESG poskytovat investorům účinné signály pro efektivní alokaci kapitálu, což je klíčové pro to, aby kapitálové trhy mohly přispívat k financování ekologické transformace. V této souvislosti ECB vítá, že navrhované nařízení vyžaduje, aby poskytovatelé ratingů ESG dále vyjasnili metodiku pro ratingy ESG, které vydávají. ECB však uznává, že i přes přínos navrhovaného nařízení budou i nadále existovat různé metodické přístupy a bude rovněž nadále dán rozptyl skóre ratingů ESG. To odráží jak různé metodiky u různých poskytovatelů, tak částečně i skutečnost, že agregace různých složek E, S a G se bude i nadále výrazně lišit. ECB proto doporučuje, aby byla sledována zlepšení srovnatelnosti. Pokud se pokrok v tomto směru ukáže jako neuspokojivý, lze zvážit přijetí dalších legislativních opatření.

2.3.3. Za druhé, riziko lakování nazeleno (greenwashing) v ratingích ESG by mohlo oslabit důvěru spotřebitelů v udržitelné finanční produkty, což by mohlo způsobit odliv v celém odvětví, snížit investice do udržitelnosti a zpoždit úsilí o transformaci, a mohlo by tak přispět k pokračujícímu systémovému nárůstu klimatických rizik.

2.3.4. ECB rovněž vítá skutečnost, že navrhované nařízení vyžaduje, aby poskytovatelé ratingů ESG dále vyjasnili účel a cíle ratingů ESG, které vydávají⁽³²⁾. Na trhu v současné době existují různé přístupy, pokud jde o přístup založený na cílech a významnosti, na němž jsou založeny ratingy ESG. Některé ratingy ESG mají za cíl kvantifikovat skutečnou výkonnost jednotky v oblasti ESG (tj. významnost dopadu) s cílem poskytnout informace pro různé typy investičních strategií orientovaných na udržitelnost. Cílem řady dalších ratingů ESG je však měřit potenciální dopad ESG faktorů na rizika a výnosy investice bez přímé souvislosti se skutečnou udržitelností souvisejících reálných činností (tj. finanční významnost). ECB se domnívá, že koexistence těchto různých přístupů, které zároveň slouží různým investičním strategiím, přispívá k nejasnostem, pokud jde o účel ratingů ESG, míru, v jaké měří skutečnou výkonnost v oblasti udržitelnosti, a v konečném důsledku jejich schopnost ovlivnit skutečné výsledky v oblasti udržitelnosti v reálné ekonomice. To může být zdrojem lakování nazeleno (greenwashing) do té míry, že ratingy ESG nemusí odpovídat očekáváním veřejnosti ohledně skutečného dopadu financovaných investic na udržitelnost.

⁽³⁰⁾ Viz čl. 2 odst. 2 písm. g) navrhovaného nařízení.

⁽³¹⁾ Ustanovení čl. 2 odst. 2 písm. b) navrhovaného nařízení stanoví výjimku pro „ratingy ESG vypracované regulovanými finančními podniky v Unii, které se používají pro interní účely nebo pro poskytování interních finančních služeb a produktů“.

⁽³²⁾ Viz 11. bod odůvodnění a článek 21 navrhovaného nařízení. Konkrétně příloha III bod 1 písm. d) vyžaduje, aby poskytovatelé ratingů ESG zveřejňovali informace o cíli ratingu a jasně uváděli, zda rating posuzuje rizika, dopady nebo jiné rozměry.

Zároveň může být negativně ovlivněna finanční stabilita, pokud jsou ratingy ESG neoprávněně používány jako přímá opatření ke zjištění finanční bonity. V této souvislosti ECB doporučuje, aby navrhované nařízení předpokládalo uložení povinnosti poskytovatelům ratingů ESG jasně informovat, například prostřednictvím výslovného prohlášení o vyloučení odpovědnosti, že ratingy ESG, a to i ty, které jsou převážně určeny jako ukazatele rizika, nejsou přímými ukazateli úvěrového rizika. To by usnadnilo odlišení ratingů ESG od zavedených tržních ratingů, a zabránilo by se tak nejasnostem ohledně jejich účelu.

- 2.3.5. A konečně, i když to přesahuje oblast působnosti navrhovaného nařízení, ECB doporučuje, že jsou rovněž zapotřebí další a konkrétnější opatření k zajištění toho, aby ratingové agentury ve svých metodikách v rámci širších úvah v oblasti ESG systematicky a náležitě zohledňovaly rizika změny klimatu a aby v ratingích zveřejňovaly důležitost a významnost rizik spojených se změnou klimatu. Ratingové agentury by měly jasně stanovit, zda a jak tyto ratingy slouží jako podklad pro posouzení bonity daného subjektu, aby bylo zajištěno náležité využití těchto ratingů na trhu, jakož i jejich srovnatelnost ve vztahů k různým emitentům.

2.4. Význam pro obezřetnostní dohled nad úvěrovými institucemi

- 2.4.1. Očekává se, že významné instituce, nad nimiž ECB vykonává přímý dohled, budou obezřetně řídit a zveřejňovat rizika související s klimatem a životním prostředím⁽³³⁾. Zejména se očekává, že při formulování a provádění své obchodní strategie a rámců pro správu a řízení a pro řízení rizik zohlední rizika související s klimatem a životním prostředím jako hybné síly stávajících kategorií rizik. V této souvislosti ECB zjistila, že některé úvěrové instituce používají mimo jiné externí ratingy ESG ke sledování rizik souvisejících se změnou klimatu⁽³⁴⁾.

- 2.4.2. ECB se domnívá, že stanovení komplexních standardů pro zpřístupňování informací o vlastnostech ratingů ESG, jejich metodikách a zdrojích údajů prostřednictvím navrhovaného nařízení má zásadní význam pro usnadnění používání ratingů ESG jako vstupního faktoru v procesech sledování prováděných úvěrovými institucemi. Úvěrové instituce jako potenciální uživatelé ratingů ESG musí být schopny posoudit cíl ratingu ESG, přesnou specifikaci témat zahrnutých do ratingu ESG s ohledem na faktory E, S nebo G a příslušné příspěvky jednotlivých faktorů do souhrnných ratingů. To je nezbytné ke zmírnění rizik, která mohou vzniknout, pokud se úvěrové instituce spoléhají na souhrnné ratingy ESG, například pokud by špatná výkonnost hodnoceného subjektu z hlediska environmentálních faktorů mohla být zastíněna dobrými výsledky u sociálních faktorů a faktorů týkajících se správy a řízení. Transparentnost je klíčem k zajištění toho, aby úvěrové instituce mechanicky neuplatňovaly ratingy ESG jako zástupné ukazatele úvěrového rizika, ale aby mohly z těchto ratingů získat příslušné informace pro účely vlastního posouzení rizik.

Konkrétní pozměňovací návrhy k těm ustanovením navrhovaného nařízení, která ECB doporučuje změnit, jsou uvedeny v samostatném technickém pracovním dokumentu včetně příslušného odůvodnění. Technický pracovní dokument je k dispozici v anglickém jazyce na internetových stránkách EUR-Lex.

Ve Frankfurtu nad Mohanem dne 4. října 2023.

Prezidentka ECB
Christine LAGARDE

⁽³³⁾ Viz Bankovní dohled ECB, „Guide on climate-related and environmental risks“, listopad 2020, k dispozici na internetových stránkách ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽³⁴⁾ Viz bankovní dohled ECB, „Walking the talk – Banks gearing up to management risks from climate change and environmental degradation“, listopad 2022, k dispozici na internetových stránkách ECB na adrese www.ecb.europa.eu